

Studenții români la Liège.

Un document inedit din fondul Fundației Culturale „Principele Carol“

Un document inedit, aflat în fondul de arhivă al Fundației Culturale „Principele Carol“, instituție creată în anul 1921, cu principal scop „ajutorarea, susținerea și crearea faptelor de cultură“, datat 9 martie 1925, relevă activitatea, aproape necunoscută până în prezent, a studenților români aflați la studii la Liège, care, organizați într-un cerc de studii, au desfășurat o susținută și metodică activitate menită să impună publicului belgian „culoarea și puterea sufletului românesc“.²

Însuflețiți de programul elaborat de Fundația Culturală, în scopul desfășurării unei propagande românești în străinătate, sistematice și eficiente, Cercul studenților români din Liège, reorganizat în primăvara anului 1925, își elaborează un plan propriu de activitate, din care nu lipsesc intențiile de organizare a unei biblioteci documentare privind probleme cu subiecte românești și pregătirea și susținerea unor cicluri de conferințe referitoare la istoria, geografia, economia și cultura poporului român.

Menționăm ca semnificativ, prin plasticitatea mesajului său, sigiliul acestei organizații studențești. În câmpul sigilar se distinge celebrul monument aflat la Roma, în Forum Traiani, care reprezintă cronica în piatră a războaielor daco-romane: Columna lui Traian.

IOANA BURLACU

1925 martie 9, Liège. Scrisoare a noului comitet al Cercului studenților români din Liège către directorul general al Fundației Culturale „Principele Carol“, despre activitatea de propagandă pentru cunoașterea României desfășurată de acest cerc în Belgia.

Liège, 9 martie 1925.

Domnule Director,

Noul comitet al Cercului studenților români din Liège, ales în ședința din 20 februarie 1925, cu multă voință de lucru și cu mare dragoste, pășeste cu încredere spre realizarea unei ținute în armonie cu adresa-program a Domniei-Voastre de odinioară.

În consecință, am socotit de a noastră datorie și reflectăm cu toată seriozitatea asupra sus numitului program, ce constituie un apel calduros și patriotic în sprijinul propagandei românești în străinătate prin tineretul universitar român de pe lângă centrele culturale occidentale. O atare activitate nu numai că mi se pare de o importanță netăgăduită, dar ea intră admirabil în cadrul activității serioase a studențimei noastre în străinătate, care este veșnic în contact cu intelectualitatea occidentală: profesori și camarazi studenți.

Domniei Sale

Domnului Director General al Fundației Culturale

„Principele Carol“

București

Prin convorbiri cu amicii belgieni, pe deoparte, prin conferințe, pe de altă parte, cauza propagandei românești va fi cu căldură apărată. La lumina unei documentații serioase și a unei expuneri obiective, amicii noștri belgieni vor putea face cunoștință cu poporul românesc, cu țara și comorile sale.

¹ Vezi *Legea pentru Fundațiile Culturale Regale*, București, 1939, p. 3.

² Arh. St. Buc., fond Fundația Culturală (Centrală), dosar 17/1925, f. 29-30.

Comitetul Cercului studenților români Liège, pătruns de însemnătatea conferințelor cu subiect românesc, a și dat un început de cercetare acestei probleme; colegul Șerbănescu, doctorand în științe economico-sociale, a vorbit la „Maison des étudiants” despre „Reforma agrară în România”. În ședința cercului din 7 martie a.c. camaradul Iosub N. a vorbit despre „Poezia românească”. Un ciclu de conferințe proiectate se vor ține de colegii noștri, în măsura în care vom primi materialul documentației din țară. Două din aceste conferințe au fost stabilite în mod definitiv: „Bogăția petroliferă a României” și legislația minieră” (Dr. A. Simian) și „Noile ținuturi românești, îndeosebi Basarabia” (Dl. Stati).

Domnule Director,

În scrisoarea Domniei-Voastre nu vă mulțumiți să luați o așa de frumoasă inițiativă, indicați și drumul de parcurs, dar ne promiteți, în măsura posibilității, și mijloace pentru realizarea țintei propuse. V-am fi profund recunoscători dacă cu prețiosul Dumneavoastră concurs, am putea obține, pentru înghetarea unei biblioteci, cărți românești, cărți în limba franceză, tratând probleme cu subiect românesc, material statistic etc. În special ne-ar fi de un prețios ajutor material documentar pentru conferințele anunțate mai sus.

În ceea ce privește revista ne-ar fi de un mare folos următoarele:

1. Arhiva pentru știință și reformă socială
2. Viața românească
3. Gândirea
4. Convorbiri literare

Am intervenit la cei în drept rugându-i călduros să ne dea tot concursul. Cuvântul Domniei-Voastre și în această privință ar fi hotărâtor.

Am dori călduros, Domnule Director, ca din această expunere pe care avem onoarea a vă o face, să rămâneți cu impresia că aici la Liège se află un mănunchi de studenți români, cari, pe lângă ocupațiunile și necazurile lor, se gândesc sincer să realizeze opera frumoasă și utilă patriei, spre a merita înaltul sprijin pe care A.S.R. Principele Moștenitor, a binevoit a ni-l acorda.

Vă rugăm să primiți, Domnule Director General, asigurarea respectului nostru devotat.

Comitetul: Președinte: Aurel Simian
Vice-președinte: I. Șerbănescu
Secretar: Petre Keminger (?)
Casier: N. Stati

În ședința cercului din 7 martie a.c. membrii cercului au luat act cu entuziasm și încredere în această scrisoare, aprobând în unanimitate conținutul.

(Rezoluție și conceptul adresei de răspuns:)

Răspunsul Dvs.

Se va trimite Gândirea

apoi Arhiva pentru știință etc.

cerută de noi pentru aceasta și,

în sfârșit, colecție de carte potrivită

nevoilor lor. Să li se trimită Buletinul

francez.

Suntem bucuroși că noul comitet al Cercului studenților români din Liège a reflectat asupra programului trimis de noi și a găsit să intre în cadrul activității studențimii de acolo.

Eu am crezut întotdeauna că studenții noștri din străinătate alcătuiesc acolo armatele culturii cari au pășit cum trebuie să impună acelei țări culoarea și puterea sufletului românesc. Dumneavoastră, înțelegând aceasta, lucrați bine. Fie ca această însuflețire să dureze și să se transmită vie celor ce vor veni după domnia voastră. Asupra celor cerute am luat măsuri să se împlinescă.

Arh. St. Buc., fond Fundația Culturală (Centrală), dosar 17/1925, f. 29–30. Original.